

4.1 ความเป็นมาของการจัดถนนคนเดิน

การจัดถนนคนเดินในประเทศไทยมีการจัดถนนคนเดินครั้งแรกที่กรุงเทพฯ เริ่มมีโครงการถนนคนเดินในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งริเริ่มโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ดร.พิจิตต รัตนกุล) ที่ต้องการจะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชาวกรุงเทพฯ โดยจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และมีกิจกรรมต่างๆ บนถนนในช่วงวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ โดยมีการปิดถนนและตกแต่งให้สวยงามเป็นหน้าเป็นตา และเป็นเสน่ห์แก่เมือง ในยุคถนนคนเดินเฟื่องฟู ในช่วงปี 2544 - 2545 นี้มีการจัดถนนคนเดินอีกครั้งที่ถนนพระอาทิตย์ ต่อเนื่องออกไปจนถึงบริเวณสนามหลวง ถนนพระจันทร์ ถนนราชดำเนิน ลานมหาเจษฎาบดินทร์ ถนนข้าวสาร ถนนวิสุทธิกษัตริย์ และย่านสามแพร่ง เน้นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีถนนสีลม มีรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นรัฐบาลแรกที่ได้ประกาศให้มีการดำเนินการ “ถนนคนเดิน” ในประเทศไทย โดยเป็นหนึ่งในมาตรการเพื่อการประหยัดพลังงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2544 ซึ่งมีนายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์ รองนายกรัฐมนตรี ได้นำมาตรการดังกล่าวมาจัดทำเป็น “โครงการปิดถนนคนเดินเพื่อประหยัดพลังงาน ลดมลพิษ และส่งเสริมการท่องเที่ยว” และนำมาสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการนาร่อง โดยใช้ถนนสีลมเป็นต้นแบบของถนนคนเดิน

4.1.1 ถนนคนเดินในจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นจังหวัดแรกในภูมิภาค ที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ดำเนินการตามโครงการถนนคนเดิน Walking Street เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่ที่มีความสำคัญ ทั้งในฐานะเมืองหลักที่เป็นศูนย์กลางความเจริญของภูมิภาค เป็นเมืองที่ถูกจัดให้อยู่กลุ่มของเมืองนำอยู่ของเอเชีย และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศ และระดับชาติ

จากการยอมรับถนนคนเดินที่สีลม ทำให้รัฐบาลเห็นว่ารูปแบบกิจกรรม “ถนนคนเดิน” นอกเหนือจากสอดคล้องกับแผนพัฒนาเมือง โดยเฉพาะเมืองใหญ่ในภูมิภาคดังเช่น จังหวัดเชียงใหม่แล้ว ยังสามารถปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมถนนคนเดิน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนส่งเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับคนในเมืองใหญ่

ซึ่งโครงการถนนคนเดินจังหวัดเชียงใหม่ ได้เริ่มจัดขึ้นใน โครงการ 10 มหัตถุสรย์ โดยเป็นกิจกรรมที่จะมีการนำมำดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่บน “ถนนท่าแพ” ซึ่งถือเป็นถนนสายเศรษฐกิจเส้นแรกของจังหวัด มีประวัติและความเป็นมายาวนานประกอบกับเป็นถนนที่มีการจราจรหนาแน่นกว่าถนนสายอื่น และมีปัญหามลพิษค่อนข้างสูง นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วบนถนนท่าแพยังมีวัดที่สำคัญ

4 แห่ง คือวัดแสนฝาง วัดบุพพาราม วัดมหาวัน และวัดเซตวัน รวมทั้งมีอาคารที่เก่าแก่หลายแห่ง มีชุมชนที่มีความแข็งแรง พร้อมทั้งจะสนับสนุนโครงการสามารถกระตุ้นและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนได้นับเป็นการปลุกวัฒนธรรมของพื้นที่ให้มีชีวิตชีวขึ้นอีกครั้ง เป็นการ “คืนชีวิตให้ชุมชน คืนถนนให้คนเดิน” โดยมีการปิดถนนตั้งแต่ประตูท่าแพ ถึงแยกอุปกุด โดยนำขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีของล้านนามานำเสนอในรูปแบบกิจกรรมถนนคนเดิน ขณะเดียวกันก็สอดแทรกการรณรงค์ในเรื่องการประหยัดพลังงาน การลดมลพิษ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกิจกรรมพื้นฐานของ “ถนนคนเดิน” โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2545 ถึงวันที่ 7 เมษายน 2545 ตั้งแต่เวลา 9.00 น. - 24.00 น. รวมระยะเวลา 10 สัปดาห์ และจัดกิจกรรมซึ่งเป็นความงดงามของล้านนา โดยรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละสัปดาห์ คือ

ครั้งที่ 1	วันอาทิตย์ที่ 3 กุมภาพันธ์ 2545	ชื่องาน “งามตานูปแห่งชาติ”
ครั้งที่ 2	วันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2545	ชื่องาน “งามภาพวาดลีลา”
ครั้งที่ 3	วันอาทิตย์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2545	ชื่องาน “งามค่าหัตถกรรม”
ครั้งที่ 4	วันอาทิตย์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2545	ชื่องาน “งามละคราณนาฏศิลป์”
ครั้งที่ 5	วันอาทิตย์ที่ 3 มีนาคม 2545	ชื่องาน “งามถิ่นคีตกรรม”
ครั้งที่ 6	วันอาทิตย์ที่ 10 มีนาคม 2545	ชื่องาน “งามล้ำลิ้นคน”
ครั้งที่ 7	วันอาทิตย์ที่ 17 มีนาคม 2545	ชื่องาน “งามพลพร้อมปัญญา”
ครั้งที่ 8	วันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2545	ชื่องาน “งามรสอาหารเมือง”
ครั้งที่ 9	วันอาทิตย์ที่ 31 มีนาคม 2545	ชื่องาน “งามเรื่องรัตนครพิงค์”
ครั้งที่ 10	วันอาทิตย์ที่ 7 เมษายน 2545	ชื่องาน “งามจริงถิ่นไทยงาม”

และได้จัดกิจกรรมเรื่อยมา จนประมาณเดือนกันยายน พ.ศ. 2546 ได้ย้ายสถานที่ในการจัดโครงการถนนคนเดินจากเดิมถนนท่าแพมายังถนนราชดำเนิน

4.1.2 ลักษณะการใช้พื้นที่บนถนนคนเดินท่าแพ¹

การใช้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม บริเวณถนนท่าแพออกแบบให้เหมาะสมตามลักษณะเงื่อนไขของพื้นที่จริง การจัดพื้นที่กิจกรรมให้กระจายไปตามจุดต่างๆ ทั้งทั้งบริเวณงาน และใช้พื้นที่ที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

1) ส่วนเวทีการแสดง จำนวน 4 เวที ซึ่งแบ่งกิจกรรมที่จัดบนเวที ได้แก่

เวที 1 “Teen Zone Stage” ณ. ถนนกำแพงดิน เป็นเวทีที่จัดแสดงกิจกรรมสาธิตที่เน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มผู้ชมวัยรุ่น เช่น การแสดงดนตรีประเภทสตริง รวมทั้งเป็นเวทีที่ให้โอกาสวัยรุ่นได้แสดงออก

¹ จิตชนก มีศิลป์และคณะ. การศึกษาโครงการถนนคนเดินจังหวัดเชียงใหม่ 2546.

เวที 2 “Cultural Stage” บริเวณลานหน้าธนาคารกรุงไทย จัดเป็นเวทีสำหรับจัดแสดง กิจกรรมสาธิตประเภทศิลปวัฒนธรรม หรือการแสดงพื้นเมืองต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดหลัก ของแต่ละสัปดาห์

เวที 3 “Mixed Stage” เป็นเวทีที่จัดกิจกรรมสาธิตซึ่งผสมผสานระหว่างการแสดง เน้นผู้ชมเฉพาะกลุ่มและการแสดงประเภทศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง

เวที 4 “Green Life Stage” เป็นเวทีแสดงกิจกรรมที่สอดคล้องแนวคิดการอนุรักษ์ และประหยัดพลังงาน

2) ลานกิจกรรม (Activity Area) เป็นพื้นที่สำหรับใช้จัดกิจกรรมทั้งที่สอดคล้องตาม แนวคิดหลักของวาทะกรรมแต่ละสัปดาห์ และกิจกรรมที่เน้นทางด้านศิลปวัฒนธรรม ลานกิจกรรม ได้แก่

- ลานหน้าธนาคารไทยพาณิชย์
- ลานหน้าบริษัท สินทรัพย์บัวหลวง จำกัด
- บริเวณถนนหน้าประตูท่าแพ (สามแยก) จัดเป็นพื้นที่สำหรับให้เด็ก ๆ ใช้

วาดรูปบนถนน

3) ลานกิจกรรมบริเวณวัดจัดเป็นพื้นที่ ซึ่งเน้นกิจกรรมของวัดแต่ละแห่งที่ตั้งอยู่ บริเวณถนนท่าแพเป็นผู้จัดขึ้นเอง อาทิ การจัดให้เยาวชนฟังเทศน์ฟังธรรม หรือการสอนให้ เยาวชนสวดมนต์หรือนั่งสมาธิ

4) พื้นที่ให้บริการ (Service Area) เป็นพื้นที่สำหรับการจำหน่ายสินค้าอาหารและ เครื่องดื่มต่างๆ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ถนนกำแพงดิน

5) บริเวณจัดนิทรรศการ (Service Area) เป็นพื้นที่สำหรับการจำหน่ายสินค้า “หนึ่ง ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” และพื้นที่จัดนิทรรศการ โครงการต่างๆ ของภาครัฐ ณ ถนนหน้าลาน ประตูท่าแพ

6) พื้นที่สำหรับกองอำนวยการ

7) พื้นที่สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ห้องสุขา หน่วยพยาบาล และจุดรับ แจ็งเหตุ

4.1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

“10 มหัศจรรย์ด้านนาที่ท่าแพ” เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามแนวทางวัตถุประสงค์หลักของ โครงการปิดถนนคนเดิน ซึ่งได้จัดโครงการนำร่องที่ถนนสีลม กรุงเทพมหานคร ได้แก่

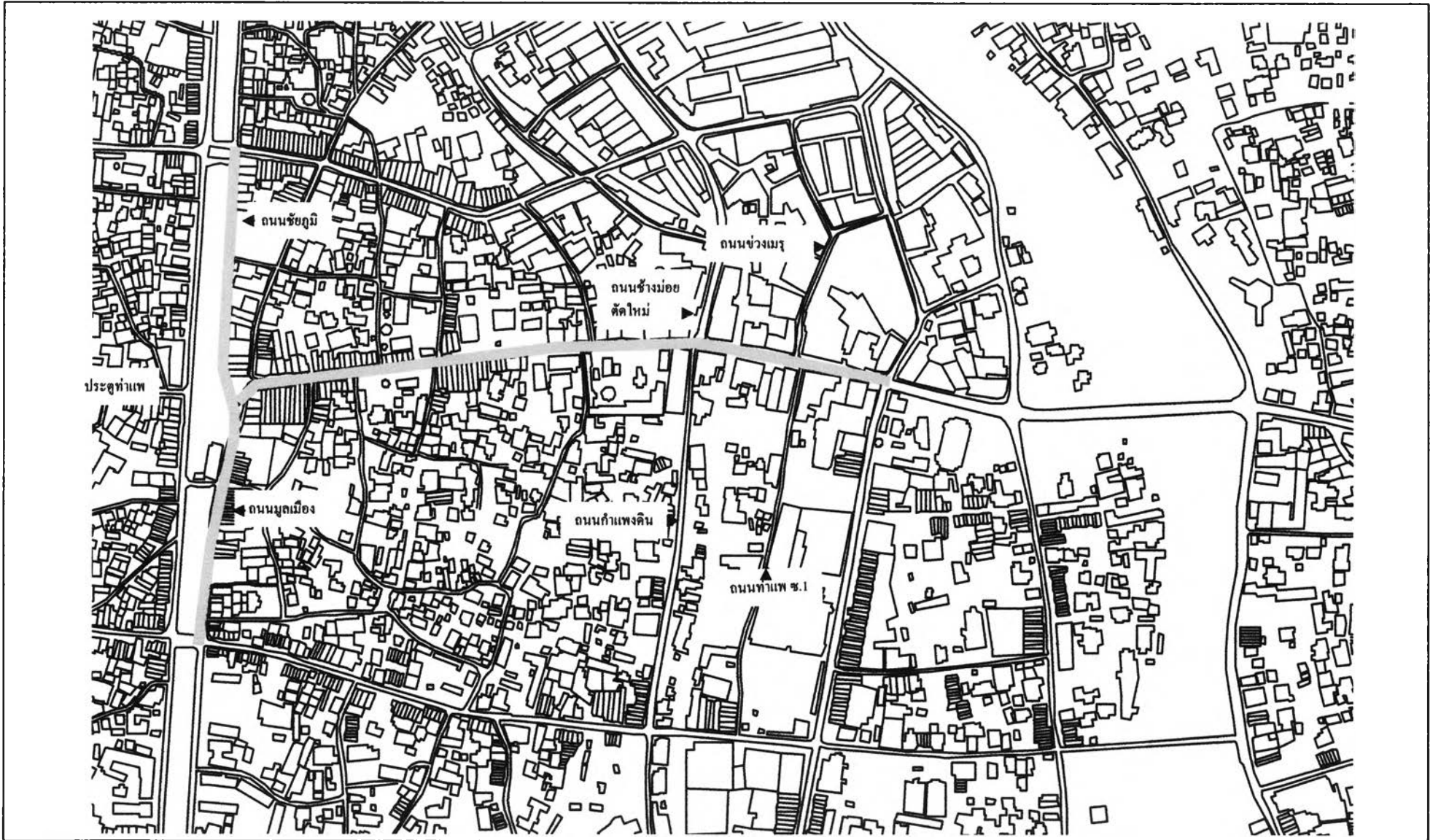
1) เพื่อส่งเสริมให้เกิดถนนคนเดินที่ยั่งยืนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนและ นักท่องเที่ยวมีแหล่งกิจกรรมที่จะส่งเสริมคุณภาพชีวิต คุณภาพเมือง ให้ดีขึ้น

2) เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยกันประหยัดพลังงาน และลดมลพิษ ด้วยการลดการใช้รถส่วนบุคคลแล้วหันมาใช้จักรยาน ใช้ระบบขนส่งมวลชน หรือใช้การเดินเท้าแทน

3) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ถนนซึ่งมีศักยภาพที่จะทำเป็นถนนคนเดินที่ยั่งยืนต่อไปได้

4.1.4 กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

- 1) ผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่โครงการ
- 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่หรือจังหวัดใกล้เคียง
- 3) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

	แผนที่ 4.1 เส้นทางถนนคนเดินบริเวณถนนท่าแพ ปี 2545-2546	สัญลักษณ์	 เส้นทางกิจกรรมถนนคนเดิน	
	วิทยานิพนธ์: แนวทางการพัฒนาเส้นทางถนนคนเดินในนครเชียงใหม่			 0 100 200 300 ม.
	สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ที่มา: จากการวิเคราะห์		

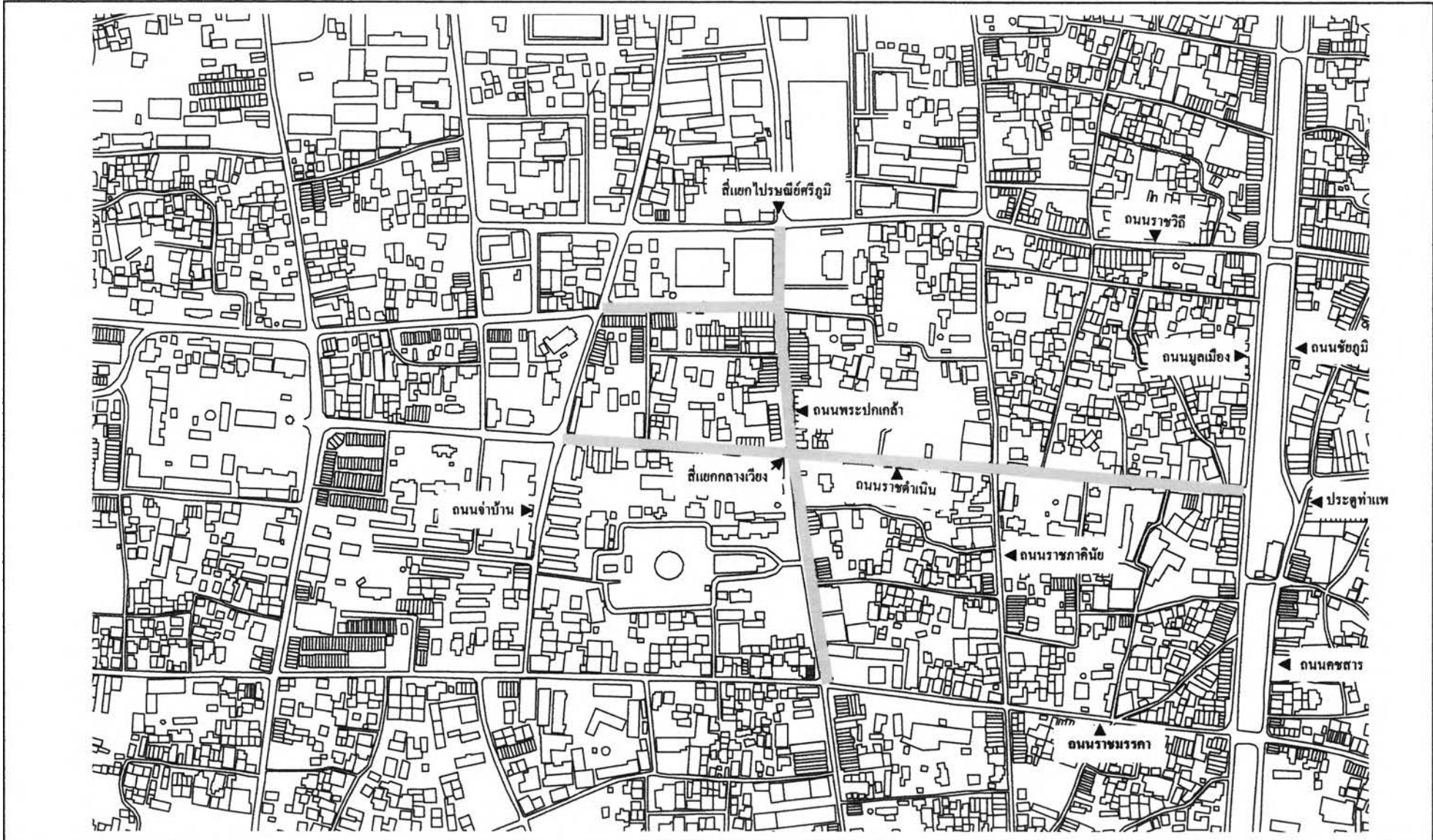
4.2 การจัดกิจกรรมถนนคนเดินในปัจจุบัน (ถนนราชดำเนิน)

เนื่องจากมีโครงการปรับภูมิทัศน์ โดยจะมีการดำเนินงานการวางท่อและสายไฟใต้ดิน ประกอบกับการจราจรติดขัดบริเวณถนนท่าแพ จำนวนผู้ค้าที่มีมากขึ้น และนักท่องเที่ยวให้ความสนใจกิจกรรมดังกล่าวมากยิ่งขึ้น และยังคงบรรจุให้อยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวในเขตเมืองอีกด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นย้ายสถานที่ จัดกิจกรรมให้ต่อเนื่องตลอดไป จึงมีแนวความคิดย้ายกิจกรรมดังกล่าว มาจัด ณ บริเวณถนนราชดำเนิน ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม 2546 มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรวมระยะทางประมาณ 1,500 เมตร ซึ่งยาวกว่าถนนท่าแพเป็นการขยายกิจกรรมเพิ่มขึ้นโดยใช้เส้นทางดังนี้ คือ

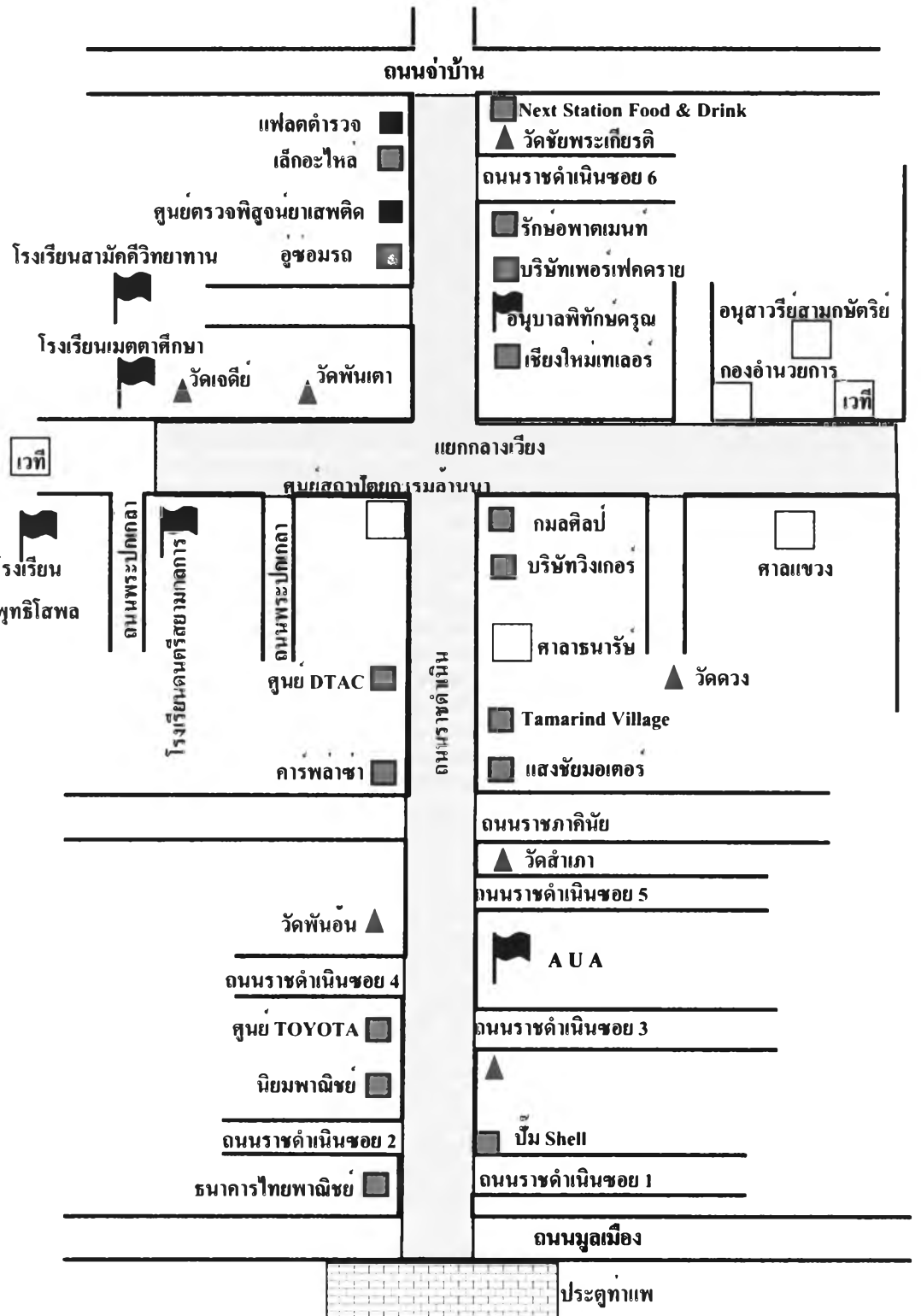
1) ถนนราชดำเนิน ตั้งแต่ ด้านข้างโรงแรมมนตรี ถึง สี่แยกสถานีตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่

2) ถนนพระปกเกล้า ระหว่างสี่แยกโรงเรียนพุทธโสภณ ถึงสี่แยกโรงเรียนยุพราช

สำหรับเวลาปิดถนน คือ ทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 16.00 - 22.00 นาฬิกา ซึ่งถือเป็นการสร้างพื้นที่ดังกล่าวให้ปลอดมลพิษ และพร้อมรองรับผู้เข้าร่วมงาน สำหรับระยะเวลาหลังสิ้นสุดกิจกรรมจะเป็นช่วงอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาดบริเวณถนน ถือได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนวิถีชีวิตของชุมชน สถาบันครอบครัว และสังคมให้มาอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เนื่องจากโครงการดังกล่าวมีประโยชน์ให้กับชุมชนทั้งในแง่ของสังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิต จากการปิดถนน จนทำให้สามารถนำพื้นที่ดังกล่าวมาสร้างเป็นลานกิจกรรมทางสังคม จนกลายเป็นพื้นที่สาธารณะให้แก่ชุมชนได้ใช้พื้นที่สร้างกิจกรรมต่างๆ ซึ่งโครงการถนนคนเดินเป็นนโยบายของท้องถิ่น หรือเทศบาลร่วมกับภาคเอกชนที่แสดงถึงความห่วงใยและความรับผิดชอบต่อด้านสุขภาพ หรือเป็นนโยบายสาธารณะ (Public policy) ที่มุ่งสร้างสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคม และทางกายภาพที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจ

	<p>แผนที่ 4.2 เส้นทางถนนคนเดินบริเวณถนนราชดำเนิน (ปี พ.ศ. 2546 – 2549)</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>เส้นทางกิจกรรมถนนคนเดิน</p>	<p>ที่มา: จากการวิเคราะห์</p>
	<p>วิทยานิพนธ์ : แนวทางการพัฒนาเส้นทางถนนคนเดินในนครเชียงใหม่</p>			
	<p>สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>			

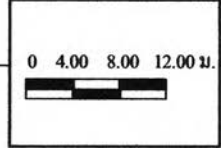
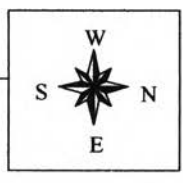

แผนที่ 4.3 พื้นที่โครงการถนนคนเดินในปัจจุบัน

วิทยานิพนธ์ : แนวทางการพัฒนาเส้นทางถนนคนเดินในนครเชียงใหม่
สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : ชิดชนก มีศิลป์และคณะ: โครงการศึกษาถนนคนเดิน
จังหวัดเชียงใหม่ 2546

สัญลักษณ์

พื้นที่โครงการ
ถนนคนเดินในปัจจุบัน

4.3 บทบาทของหน่วยงานพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีต่อโครงการถนนคนเดิน จังหวัดเชียงใหม่¹

หน่วยงานพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหนึ่งของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้รับมอบหมายจากทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมตลอดจนถึงการดูแลรับผิดชอบต่อโครงการถนนคนเดินร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งหน้าที่หลักของหน่วยงานพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ การประชาสัมพันธ์งานถนนคนเดิน การจัดการในส่วนของกิจกรรมการแสดงบนเวทีในงานถนนคนเดิน และการทำแผนผังการจัดงาน/จัดกิจกรรม ซึ่งได้มีวิธีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

4.3.1 โครงสร้างแนวคิดหลักของกิจกรรม

เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โครงสร้างแนวคิดหลักของกิจกรรมจะแบ่งออกเป็นสัดส่วนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 กิจกรรมที่มุ่งสนองวัตถุประสงค์เชิงนโยบายของรัฐบาล ได้แก่

- กิจกรรมเพื่อลดพลังงาน
- กิจกรรมเพื่อลดมลพิษ
- กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- กิจกรรมเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 กิจกรรมถนนคนเดิน ที่เป็นกิจกรรมสาธิต ได้แก่

- กิจกรรมเชิงสันตนาการ
- กิจกรรมเชิงศิลปะ สังคมและวัฒนธรรม

ส่วนที่ 3 กิจกรรมของชุมชน และผู้อยู่ในชุมชนเป็นผู้กำหนด และมีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบ ได้แก่

- กิจกรรมเพื่อสนองตอบเศรษฐกิจชุมชน
- กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมชุมชน
- กิจกรรมหน้าบ้าน

ส่วนที่ 4 กิจกรรมนำร่อง เพื่อสร้างการยอมรับ และเป็นจุดเริ่มต้นให้สังคมเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการถนนคนเดิน เพื่อสร้างสรรค์ให้เป็นโครงการถนนคนเดินที่ยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ 5 กิจกรรมเพื่อการบริการ ได้แก่

- กิจกรรมจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- กิจกรรมบริการอาหาร และเครื่องดื่ม
- กิจกรรมด้านสาธารณสุขปลอดภัย

¹ จิตชนก มีศิลป์และคณะ. การศึกษาโครงการถนนคนเดินจังหวัดเชียงใหม่. 2546.

- กิจกรรมด้านสุขอนามัย
- กิจกรรมด้านการรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกและการจราจร

4.3.2 แนวคิดในการผสมผสานกิจกรรมต่างๆ

กิจกรรมถนนคนเดิน จะผสมผสานกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการกิจกรรมดังกล่าวโดยจัดสัดส่วนกิจกรรมทั้งหมด ดังนี้

1. กิจกรรมแกนหลักในแต่ละสัปดาห์ เป็นกิจกรรมที่จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปทุกครั้ง โดยแบ่งกิจกรรมเฉพาะตามรูปแบบทุกสัปดาห์ ให้มีสัดส่วนร้อยละ 70 ซึ่งแบ่งเป็นรายละเอียด ดังนี้

- กิจกรรมสาริตที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักในแต่ละสัปดาห์ หรือ Theme หลักของกิจกรรมในอัตราส่วนร้อยละ 40
- กิจกรรมที่เน้นความเป็นพื้นเมือง หรือวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ อัตราส่วนร้อยละ 30

2. กิจกรรมสันตนาการ เป็นการละเล่นหรือกิจกรรมข้างถนน มีอัตราส่วนร้อยละ 30 เช่น การแสดงออกของศิลปินอิสระ การให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมบนท้องถนน ฯลฯ

4.3.3 การทำแผนผังการจัดงาน/จัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการ

การทำแผนผังการจัดงาน/จัดกิจกรรม เป็นการชี้แจงหน้าที่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบรวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้รับทราบและนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

- เพื่อประชาสัมพันธ์จัดงานถนนคนเดินในแต่ละอาทิตย์ว่ามีการจัดกิจกรรมใดบ้างเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวงานถนนคนเดินมากยิ่งขึ้น
- เพื่อแจกแจงงานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงเป็นการป้องกันการทำหน้าที่ซ้ำซ้อน

รูปที่ 4.1 บรรยากาศบริเวณถนนคนเดินในปัจจุบัน

รูปที่ 4.1 บรรยากาศบริเวณถนนคนเดินในปัจจุบัน

4.4 ลักษณะการใช้พื้นที่บริเวณถนนคนเดินในปัจจุบัน

การใช้พื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมบริเวณถนนคนเดินที่ถนนราชดำเนิน โดยมีความยาวประมาณ 1.50 กิโลเมตร และบริเวณอนุสาวรีย์สามกษัตริย์นั้นจำเป็นต้องออกแบบให้เหมาะสมและเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด จึงแบ่งพื้นที่เป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

4.4.1 บริเวณบนลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์

บนลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เป็นส่วนจัดกิจกรรมที่กำหนดแต่ละสัปดาห์ และจัดนิทรรศการ โครงการต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน เป็นพื้นที่สำหรับกองอำนาจการ เป็นพื้นที่สำหรับหน่วยพยาบาล และจุดรับแจ้งเหตุ

รูปที่ 4.2 บรรยากาศบริเวณบนลานอนุสาวรีย์

4.4.2 บริเวณบนถนนราชดำเนิน

โดยได้จัดหน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบ ซึ่งได้รับมอบหมายจากเทศบาลนครเชียงใหม่ให้เป็นผู้จัดการด้านการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าในโครงการถนนคนเดิน ตามพื้นที่ส่วนต่างๆแล้วแต่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานจะต้องจัดแบ่งพื้นที่การจัดจำหน่ายสินค้า ประเภทสินค้า และจำนวนผู้ค้า หน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบ มีดังนี้

- กองสวัสดิการและสังคม เทศบาลนครเชียงใหม่ รับผิดชอบ ตั้งแต่แยกมนตรี ถึงแยกกลางเวียง ด้านทิศใต้
- กองรื้อยอาสาสมัครศึกษาคนแดง รับผิดชอบแยกมนตรี ถึงแยกกลางเวียงเหนือ
- งานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง รับผิดชอบ ตั้งแต่แยกแสงชัยถึงแยกกลางเวียง และแยกกลางเวียงถึงแยกจ่าบ้าน และแยกกลางเวียงด้านทิศใต้ถึงแยกโรงเรียนพุทธโสภณ
- พาณิชย์จังหวัด รับผิดชอบแยกกลางเวียงด้านทิศเหนือ ถึง แยกโรงเรียนยุพราชด้านทิศตะวันออก และถนนหน้าหอประชุมติโลกราช

4.4.3 พื้นที่ภายในบริเวณวัด

พื้นที่ภายในบริเวณลานวัดทั้ง 4 แห่ง คือ วัดหมื่นล้าน วัดสำเภา วันพันอัน วัดพันเตา จัดเป็นพื้นที่ซึ่งเน้นกิจกรรมของวัดแต่ละแห่งให้เป็นผู้จัดขึ้นเอง เช่น การจัดให้เยาวชนฟังเทศน์ฟังธรรม การสอนให้เยาวชนสวดมนต์ นั่งสมาธิ หรือการจัดกาดหมั้ว เป็นต้น

4.5 ลักษณะสินค้าภายในถนนคนเดิน

สินค้าประเภทที่ 1 สินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ของเล่น เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ฯลฯ สินค้าประเภทนี้จะได้รับความนิยม ความสนใจ จากนักท่องเที่ยว เป็นอย่างมาก เพราะสินค้าประเภทนี้จะมีการสาธิตการทำไปด้วย

สินค้าประเภทที่ 2 สินค้าจากผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า สินค้าประเภทนี้มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวเชียงใหม่ล้านนา โดยผ้าจะเป็นผ้าฝ้าย ทั้งผ้ายดและผ้าพอก มีการตกแต่งลวดลายเพื่อความสวยงาม สินค้าประเภทนี้ก็ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอีกเช่นเดียวกัน

สินค้าประเภทที่ 3 สินค้าประเภทเครื่องประดับ เช่น ต่างหู กำไล เข็มกลัด สร้อย ปิ่นปักผม ฯลฯ สินค้าประเภทนี้มีทั้งแบบที่ทำมาจากธรรมชาติ คือ กะลามะพร้าว สัตว์ปีกแข็ง เครื่องสาน

สินค้าประเภทที่ 4 สินค้าประเภทไม้แกะสลัก สินค้าประเภทนี้จะได้รับความนิยม ความสนใจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นอย่างมาก ยิ่งผู้ค้ารายใดมานั่งแกะสลักให้ดูจะยิ่งมีผู้สนใจไปรุมดูจำนวนมาก

รูปที่ 4.3 สินค้าประเภทที่ 1 สินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น

รูปที่ 4.4 สินค้าประเภทที่ 2 สินค้าจากผ้า

รูปที่ 4.5 สินค้าประเภทที่ 3 สินค้าเครื่องประดับ

รูปที่ 4.6 สินค้าประเภทที่ 4 สินค้าไม้แกะสลัก

สินค้าประเภทที่ 5 สินค้าประเภทศิลปะได้แก่ ภาพวาดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยชาวล้านนา พระพุทธรูป วัตถุ ภาพเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาวเชียงใหม่ล้านนาและคนไทยอย่างชัดเจน และอีกประเภทคือ ปูนปั้น ดินปั้นเป็นรูปต่างๆ

สินค้าประเภทที่ 6 สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา เช่น กระดาษห่อของขวัญ โคมไฟกระดาษสา การ์ดต่างๆ

สินค้าประเภทที่ 7 สินค้าประเภทเครื่องเงิน แผ่นภาพอลูมิเนียมแกะสลัก

สินค้าประเภทที่ 8 สินค้าหัตถกรรมจากไม้ เช่น กระเป่าไม้ไผ่

สินค้าประเภทที่ 9 สินค้าประเภทเทียนหอม เคาปรับอากาศ สินค้าประเภทนี้มีรูปแบบที่หลากหลายตามความต้องการของลูกค้า

สินค้าประเภทที่ 10 สินค้าประเภทหัตถกรรมเชือกถักทำเป็นกระเป๋า หมวก เสื้อ รองเท้า ฯลฯ
 สินค้าประเภทที่ 11 สินค้าประเภทรองเท้าสาน หมวกสาน กระเป๋าสาน ฯลฯ
 สินค้าประเภทที่ 12 สินค้าประเภทโคมไฟ

รูปที่ 4.7 สินค้าประเภทที่ 5 สินค้าศิลปะ

รูปที่ 4.8 สินค้าประเภทที่ 6 สินค้าผลิตภัณฑ์กระดาษสา

รูปที่ 4.9 สินค้าประเภทที่ 7 สินค้าเครื่องเงิน

รูปที่ 4.10 สินค้าประเภทที่ 8 สินค้าหัตถกรรมจากไม้

รูปที่ 4.11 สินค้าประเภทที่ 9 สินค้าเทียนหอม

รูปที่ 4.12 สินค้าประเภทที่ 10 สินค้าหัตถกรรมเชือก

รูปที่ 4.13 สินค้าประเภทที่ 11 สินค้ารองเท้าสาน

รูปที่ 4.14 สินค้าประเภทที่ 12 สินค้าโคมไฟ

4.6 การจราจรและการเปิดปิดงานถนนคนเดิน

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร จะดำเนินการปิดถนนราชดำเนิน ถนนพระปกเกล้า และถนนราชภาดิกนัย ในเวลา 13.00 น. เป็นต้นไป จนถึงเวลาเสร็จสิ้นงานเวลา 22.00 น. เพื่อควบคุมไม่ให้ยานพาหนะทุกชนิดผ่านเข้าไป ยกเว้นรถจักรยานและรถเข็น ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการถนนคนเดิน คือ ลดมลภาวะ ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีการแบ่งหน้าที่กันไปทุกจุดเริ่มต้นของถนนทุกสายที่ใช้ในการดำเนินโครงการถนนคนเดิน

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

ระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร จะใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจของศูนย์อำนวยการงานจราจรเมืองเชียงใหม่ ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด โดยทางตำรวจจะมีการผลัดเวรทุกๆ 3 ชั่วโมง ตั้งแต่เริ่มปิดถนนจนกระทั่งสิ้นสุดงาน ที่แบ่งการปฏิบัติเช่นนี้เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานหนักเกินไป และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีเวลาหยุดพักผ่อนอยู่กับครอบครัว เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการ

รูปที่ 4.15 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเทศกิจ

4.7 สรุปผลจากการจัดกิจกรรมถนนคนเดินของเทศบาลนครเชียงใหม่²

1) ความพึงพอใจของประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อโครงการ ดังนี้

- ประชาชน

ระดับมาก ด้านวัน/เวลาในการจัดกิจกรรม กิจกรรมในโครงการ ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย บริเวณโครงการ ด้านคุณภาพชีวิตและคุณภาพเมือง ซึ่งโครงการทำให้คนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่ม ทำให้การสืบสานศิลปวัฒนธรรม และช่วยส่งเสริมการส่งออกของประชาชน

ระดับปานกลาง ด้านการประชาสัมพันธ์และการอำนวยความสะดวก

ระดับน้อย ด้านสถานที่จัดโครงการ(เรื่องสถานที่จอดรถ)

- นักท่องเที่ยว

² ดึงนภา ฆ ท่งผา. การประเมินความพึงพอใจในโครงการถนนคนเดินของเทศบาลนครเชียงใหม่. 2547.

ระดับมาก ด้านวัน/เวลาในการจัดกิจกรรม กิจกรรมในโครงการ (เรื่องกิจกรรมเชิงศิลปะ) เรื่องสถานที่จัดโครงการ ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายบริเวณโครงการ ด้านคุณภาพชีวิตและคุณภาพเมือง

ระดับปานกลาง ด้านการประชาสัมพันธ์และการอำนวยความสะดวก

ระดับน้อย เรื่องสถานที่จอดรถ

รวมถึงปัจจุบันนี้ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ร่วมกับคณะกรรมการชุมชนต่างๆ ได้จัดกิจกรรมถนนคนเดิน หัตถกรรมบ้านวัวลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพื่อเป็นการจำหน่ายสินค้าของชุมชนวัวลาย ให้เป็นที่รู้จัก จะเห็นได้ว่าถนนวัวลายมีกิจกรรมทางสังคมที่มีความสำคัญเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจอย่างยิ่ง

4.8 การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมถนนคนเดินในปัจจุบัน

จากการศึกษางานวิจัย หรือบทความที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมถนนคนเดินในปัจจุบัน ประกอบกับการสำรวจภาคสนามสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมถนนคนเดินในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่แล้วได้รับความสนใจจากประชาชนและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก เห็นได้จากการจัดกิจกรรมโดยมีระยะเวลาการจัดตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบันซึ่งมีระยะเวลาถึง 3 ปี ดังนั้นโดยภาพรวมแล้วถือว่าค่อนข้างที่จะประสบความสำเร็จมาก ในรายละเอียดขององค์ประกอบการจัดกิจกรรมอาจจะพบปัญหาในด้านต่างๆ เนื่องด้วยสภาพพื้นที่และการขาดการวางแผนในด้านการจราจรอาจจะทำให้เกิดปัญหาการจราจรที่ติดขัด จึงควรที่จะกำหนดลักษณะการสัญจรภายในถนนแต่ละเส้นทางให้มีความเหมาะสมต่อสภาพกายภาพของถนน จะช่วยให้การสัญจรภายในถนนคนเดินเหมาะสมแก่การใช้งานในแต่ละเส้นทาง แต่ถึงอย่างนั้นในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงการให้บริการรถโดยสารมากกว่าการใช้รถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากมีความสะดวกกว่าและไม่ต้องกังวลถึงเรื่องที่จอดรถ จึงเป็นการดีสำหรับการแก้ปัญหาการติดขัดในระยะยาว โดยจากการวิเคราะห์ได้มีข้อคิดเห็นดังนี้

- ในปัจจุบันพบว่ามียอดโดยสาร ซึ่งมาจากรถรับส่งผู้โดยสารอยู่บริเวณสี่แยกไปรษณีย์ศรีภูมิ ซึ่งเป็นจุดรวมกิจกรรมที่มีความหนาแน่น ทำให้การจราจรบริเวณข้างเคียงมีสภาพติดขัด ดังนั้นเทศบาลนครเชียงใหม่ ควรหามาตรการในการแก้ไขปัญหาที่จอดรถชั่วคราวสำหรับรถโดยสาร และผู้ประกอบการค้าในโครงการถนนคนเดิน อาจจะขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้กับบริเวณที่จัดโครงการให้เปิดเป็นจุดบริการรับส่งผู้โดยสาร และที่จอดรถสำหรับผู้ค้า เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้ค้าที่ต้องใช้รถยนต์ขนสินค้า โดยขอความร่วมมือกับรถรับจ้างหรือรถโดยสารจัดเป็นโครงการรับส่งผู้โดยสารจากจุดต่างๆ สู่ถนนคนเดินซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาในระยะยาว

- เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงกับที่จัดกิจกรรมถนนคนเดินไม่มีสถานที่จอดรถ ดังนั้นผู้ที่นำรถยนต์ส่วนตัวเข้ามาในบริเวณถนนคนเดินจึงจอดตามไหล่ทางบริเวณถนนสายต่างๆ โดยรอบถนน

คนเดิน ทำให้เกิดการจราจรที่ติดขัด ควรจะหาพื้นที่จอดรถในบริเวณรอบๆตัวเมือง และจัดให้มีรถโดยสารบริการไปยังบริเวณถนนคนเดิน ซึ่งปัจจุบันมีการสร้างถนนรอบวงแหวนทำให้การเดินทางในนครเชียงใหม่เป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น รวมถึงต้องมีการวางแผนประสานงานกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด

- จากการสำรวจพื้นที่พบว่า บริเวณจัดกิจกรรมถนนคนเดินขาดพื้นที่ว่าง (Space) สำหรับเป็นจุดพัก หรือพื้นที่รองรับการเดินทางไม่ว่าจะโดยวิธีเดิน รถส่วนตัว ระบบขนส่งมวลชน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อจุดเปลี่ยนเส้นทาง รวมถึงเป็นจุดนัดพบ เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่บริเวณลานประตูท่าแพมีกิจกรรมการค้าขายที่ต่อเนื่องมาจากกิจกรรมถนนคนเดิน ซึ่งจากการค้าขายดังกล่าวทำให้ไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับบริเวณพักผ่อนหรือจุดเปลี่ยนเส้นทาง โดยจะสอดคล้องกับ Jan Gehl (1987 : 131) ว่าโครงข่ายการเดินทาง มีทางเลือกใช้พื้นที่ว่าง (Space) หรือมีบริเวณลานจัดรูปร่างอาคารเล็กๆระหว่างทาง โดยกำหนดเป็นบริเวณพักผ่อน

นอกจากการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน วันอาทิตย์บริเวณถนนราชดำเนินและถนนคนเดินหัตถกรรมบ้านวัวลายแล้ว ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน ยังให้ความสนใจโดยมีการจัดกิจกรรมถนนคนเดินในวาระต่างๆซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดต่างกันไป จะเห็นได้ว่ากิจกรรมถนนคนเดินได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งควรจะได้รับการพัฒนาให้มีการจัดกิจกรรมถนนคนเดินต่อไป โดยอาจจะมีการปรับปรุงในส่วนต่างๆ ให้ถนนคนเดินมีลักษณะถาวร ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเมืองได้ในระยะยาว